

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบการฝึกแก้ปัญหา การบริหารการพยาบาลด้านการติดต่อสื่อสารและประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการฝึกแก้ปัญหาที่สร้างขึ้น โดยประเมินจากคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหา 4 ด้าน คือ การระบุปัญหา การระบุสาเหตุของปัญหา การเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหา และการเลือกวิธีแก้ปัญหา

สมมติฐานของการวิจัย

ภายหลังจากการทดลองฝึกแก้ปัญหาตามรูปแบบการฝึกแก้ปัญหาการบริหารการพยาบาลด้านการติดต่อสื่อสารที่สร้างขึ้นแล้ว พยาบาลวิชาชีพจะมีความสามารถในการแก้ปัญหาลำดับสูง

ประชากรและตัวอย่างประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ พยาบาลวิชาชีพซึ่งปฏิบัติงานในฝ่ายการพยาบาลของโรงพยาบาลสมุทรสาคร เป็นพยาบาลประจำการมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานอย่างน้อย 2 ปีขึ้นไป และไม่ได้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารทางการพยาบาล

กลุ่มตัวอย่างประชากรได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามกลุ่มอายุ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและปฏิบัติงานในแผนกต่าง ๆ 4 แผนก จำนวน 85 คน ได้จำนวนตัวอย่างประชากร 12 ราย ปฏิบัติงานในแผนกอายุรกรรม 4 ราย แผนกศัลยกรรม 4 ราย กุมารเวชกรรม 2 ราย และสูติรีเวชกรรม 2 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผลการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ รูปแบบการฝึกแก้ปัญหาการบริหารการพยาบาลด้านการติดต่อสื่อสาร ซึ่งเป็นขั้นตอนการฝึก 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการสร้างทัศนคติต่อกระบวนการแก้ปัญหาและการฝึกวิเคราะห์ปัญหา ขั้นตอนการสร้างทัศนคติต่อกระบวนการติดต่อสื่อสารและการฝึกวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาด้านการติดต่อสื่อสาร และขั้นตอนการสร้างคุณค่าและตระหนักถึงความสำคัญในการตัดสินใจแก้ปัญหาและฝึกวิเคราะห์ทางเลือกในการตัดสินใจเลือกวิธีแก้ปัญหา ซึ่งประกอบด้วย เครื่องมือดำเนินการทดลอง 2 ชุด คือ แผนการสอนชุดที่ 1, 2 เกม และแบบฝึกหัด ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาการบริหารการพยาบาลด้านการติดต่อสื่อสาร 1 ประเด็น และประเด็นปัญหาการบริหารการพยาบาลด้านต่าง ๆ 1 ประเด็น

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 2 ชุด ได้แก่ 1) แบบสอบถามวัดความสามารถในการแก้ปัญหาการบริหารการพยาบาลและด้านการติดต่อสื่อสาร จำนวน 16 ข้อ 2) แบบประเมินความพึงพอใจของพยาบาลวิชาชีพต่อการฝึกแก้ปัญหา 5 ข้อ

การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ยกร่างรูปแบบการฝึกแก้ปัญหาการบริหารการพยาบาลด้านการติดต่อสื่อสาร จากแนวคิดกระบวนการเรียนรู้กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการติดต่อสื่อสาร การฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดย การระดมสมอง โดยมีหลักเกณฑ์ในการสร้างรูปแบบการฝึกแก้ปัญหา ดังนี้
 - 1) ใช้กระบวนการแก้ปัญหา 4 ขั้นตอน คือ การระบุปัญหา การระบุสาเหตุของปัญหา การเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหา และการเลือกวิธีแก้ปัญหา 2) ให้ความรู้เรื่องกระบวนการแก้ปัญหาและกระบวนการติดต่อสื่อสาร 3) ฝึกทักษะการแก้ปัญหาจากแบบฝึกหัดคือสถานการณ์ปัญหาการบริหารการพยาบาลด้านการติดต่อสื่อสาร โดยใช้การระดมสมอง สถานการณ์แก้ปัญหา

หลังจากกำหนดรูปแบบการฝึกแก้ปัญหาและผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว ผู้วิจัยนำไปตรวจสอบความถูกต้อง ครอบคลุมตามเนื้อหาและความเหมาะสมของการฝึกแก้ปัญหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ นำรูปแบบมาปรับปรุงและสร้างเครื่องมือดำเนินการทดลอง และนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาและตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม แล้วจึงนำไปทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพ จำนวน 10 คน หลังจากนั้นนำข้อเสนอแนะกลับมาปรับปรุงแก้ไข

2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลจากผลการทดลอง 2 ชุด ดำเนินการสร้างดังนี้คือ

2.1 แบบสอบอัตนัยวัดความสามารถในการแก้ปัญหาตามกระบวนการแก้ปัญหา 4 ขั้นตอน คือ การระบุปัญหา การระบุสาเหตุของปัญหา การเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหา และการตัดสินใจเลือกวิธีแก้ปัญหา การกำหนดสถานการณ์จำลองปัญหาซึ่งเป็นปัญหาการบริหาร การพยาบาลด้านการติดต่อสื่อสารได้มาจากกรอบแนวคิดของปัญหา คือ เป็นปัญหาในการบริหารการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับทักษะในการส่งและรับสาร เนื้อหาของสารและช่องทางการสื่อสาร จำนวน 4 สถานการณ์ โดยแบ่งออกเป็น สถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับทักษะในการส่งและรับสาร 1 สถานการณ์ การใช้ช่องทางการสื่อสาร 2 สถานการณ์และเนื้อหาของสาร 1 สถานการณ์ สถานการณ์จะมีข้อความย่อย 4 ข้อ รวม 16 ข้อ เมื่อผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาและนำไปเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาแล้ว ผู้วิจัยนำไปตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ โดยนำไปให้พยาบาลวิชาชีพ 10 รายตอบวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย และอำนาจจำแนก ซึ่งได้ค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป และค่าอำนาจจำแนก 0.2-0.08 ทำการทดสอบซ้ำหาความสัมพันธ์ของคะแนนจากการทดสอบ 2 ครั้ง ได้ค่า $r = 0.80$

2.2 แบบประเมินความพึงพอใจของพยาบาลวิชาชีพต่อการฝึกแก้ปัญหา สร้างจากแนวทางการประเมินความพึงพอใจต่อการอบรมและสัมมนาทางการพยาบาลเป็นแบบประเมินความพึงพอใจ 5 ข้อ คือ ความพึงพอใจเกี่ยวกับเนื้อหาความรู้ สถานการณ์ปัญหาซึ่งนำมาเป็นแบบฝึกหัด ขั้นตอนการฝึก ประโยชน์ของการฝึก และระยะเวลาที่ใช้ในการฝึก

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 3 ระยะคือ

ระยะที่ 1 ระยะเตรียมการโดยการสร้างเครื่องมือในการทดลองและเครื่องมือรวบรวมข้อมูลจากผลการทดลอง

ระยะที่ 2 ระยะทดลอง ดำเนินการ 2 ขั้นตอนคือ 1) เตรียมการทดลองโดยผู้วิจัยขออนุญาตใช้สถานที่ปฏิบัติการทดลองและรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมุทรสาคร และรองผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมุทรสาครฝ่ายการพยาบาล ประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีการทดลองแก่ผู้เกี่ยวข้องคือ ผู้บริหารของฝ่ายการพยาบาลและหัวหน้าหอผู้ป่วย 2) การทดลอง ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการ ทำการทดสอบด้วยแบบสอบถามวัดศักยภาพในการแก้ปัญหา ตรวจให้คะแนนและสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มที่ได้คะแนนปานกลางและต่ำ จำนวน 12 คน ดำเนินการทดลองฝึกแก้ปัญหาตามขั้นตอน 3 ขั้นตอน โดยใช้ระยะเวลาในการฝึกแก้ปัญหา 3 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง

ระยะที่ 3 ประเมินผลการทดลอง ประเมินผลด้านความรู้ความเข้าใจและทักษะการแก้ปัญหาในแต่ละขั้นตอนของการฝึกแก้ปัญหาจากความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม การแสดงบทบาทในกลุ่มเพื่อระดมสมองแก้ปัญหา ผลจากการอภิปรายระหว่างการประชุมกลุ่ม และการเสนอผลการอภิปรายต่อที่ประชุม โดยผู้วิจัยและผู้สังเกตการณ์ การสอบถามโดยการสุ่มรายบุคคลโดยผู้วิจัย ซึ่งพบว่าตัวอย่างประชากรทั้งหมดมีความสนใจในการร่วมกิจกรรมกลุ่มในระดับมากถึงมากที่สุด ทั้ง 3 ขั้นตอนของการฝึก แต่ละคนผลัดเปลี่ยนกันแสดงบทบาทในกลุ่ม ทุกครั้งที่มีการประชุมกลุ่มตามกติกา โดยตัวอย่างประชากรทั้งหมดได้แสดงบทบาทประธาน เลขา และสมาชิกกลุ่ม อย่างน้อยบทบาทละ 1 ครั้งต่อคน ในการประชุมกลุ่มแต่ละครั้งสมาชิกทุกคนจะร่วมกันอภิปรายครบทุกคนและทุกครั้งของการประชุมและผลัดกันนำเสนอผลการอภิปรายต่อที่ประชุม การสุ่มถามเพื่อประเมินความรู้ความเข้าใจกลุ่มตัวอย่างตอบได้ถูกต้องอยู่ในระดับมาก หลังจากการฝึกครบทั้ง 3 ขั้นตอน จึงทำการทดสอบซ้ำโดยแบบสอบถามวัดความสามารถในการแก้ปัญหา ได้แบบสอบถาม 12 ชุด และมีความสมบูรณ์ทั้งหมด ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า t (t -test) ด้วยตนเอง

ผลการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากร เป็นพยาบาลวิชาชีพ มีอายุระหว่าง 31 ปีขึ้นไป มีจำนวน 6 คน อายุ 26-30 ปี 4 คน อายุ 21-25 ปี 2 คน มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 11 ปีขึ้นไป มีจำนวน 6 คน 6-10 ปี 4 คน 2-5 ปี 2 คน พยาบาลวิชาชีพ 9 คน ไม่เคยเข้ารับการอบรมทางการบริหาร และปฏิบัติงานในแผนกอายุรกรรม และศัลยกรรมเป็นส่วนใหญ่ แผนกละ 4 คน และมีสถานภาพสมรสคู่ 5 คน เป็นโสด 7 คน (ตารางที่ 1)
2. การเปรียบเทียบคะแนนรวมความสามารถในการแก้ปัญหาของพยาบาลวิชาชีพ กลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการทดลอง พบว่า คะแนนรวมความสามารถในการแก้ปัญหาการบริหารการพยาบาล ด้านการติดต่อสื่อสารของพยาบาลวิชาชีพหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 2)
3. การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหารายด้านของพยาบาลวิชาชีพกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการทดลอง พบว่า คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหการบริหารการพยาบาล ด้านการติดต่อสื่อสารของพยาบาลวิชาชีพหลังการทดลอง 3 ด้าน สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหา ก่อนและหลังการทดลอง ไม่แตกต่างกัน (จาก ตารางที่ 2)
4. การเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อขั้นตอนการฝึกแก้ปัญหา พบว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ความพึงพอใจต่อเนื้อหาที่วิทยากรนำเสนอ และสถานการณ์ปัญหาที่นำมาใช้ฝึกแก้ปัญหา และคะแนนความพึงพอใจต่อการฝึกแก้ปัญหาอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ความพึงพอใจต่อขั้นตอนการฝึกแก้ปัญหา การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน และระยะเวลาในการฝึกแก้ปัญหา (ตารางที่ 3)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาการบริหาร การพยาบาล ด้านการติดต่อสื่อสารของพยาบาลวิชาชีพหลังการทดลองสูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหา ก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานว่าหลังจาก ได้รับการฝึกแก้ปัญหาตามรูปแบบการฝึกแก้ปัญหาที่สร้างขึ้นแล้ว พยาบาลวิชาชีพมีความสามารถในการแก้ปัญหาเพิ่มขึ้น

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวความคิดของ โนวส์ (Knowles) อ้างถึงใน สุกา อุษัยสิน (2531) และอุนตา นพคุณ (2527) ซึ่งกล่าวว่าหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่คือ การวิเคราะห์ประสบการณ์และประสบการณ์นั้นเกี่ยวข้องกับชีวิต การฝึกแก้ปัญหาโดยกลุ่มบุคคล ซึ่งมีประสบการณ์คล้ายคลึงกัน และจำลองสถานการณ์ปัญหาจากเหตุการณ์ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมี ประสบการณ์จะช่วยให้เกิดการ เรียนรู้ เพื่อการแก้ปัญหาที่ถูกต้องและประสบความสำเร็จ นอกจากการฝึกแก้ปัญหาโดยกลุ่ม จะมีผลให้สมาชิกในกลุ่ม เรียนรู้ต่อการฝึกแก้ปัญหาด้วยตนเอง แล้ว ยังมีผลให้มีโอกาส เรียนรู้จากความผิดพลาดและความสำเร็จของบุคคลอื่นในกลุ่มด้วย (Taylor and Walford, 1974)

ความสามารถในการแก้ปัญหานั้นเกิดขึ้นได้จากปัจจัยหลาย ๆ อย่าง ทั้งจาก ความรู้ ประสบการณ์ สติปัญญา การตั้งใจ และความพร้อม (สุกา อุษัยสิน (2531), ชุม ภูมิภาค (2516)) ในการทดลองฝึกแก้ปัญหาคั้งนี้ผู้วิจัยจึง ได้ทำการทดลองกับกลุ่มพยาบาล วิชาชีพซึ่งมีประสบการณ์ใกล้เคียงกัน มีระดับสติปัญญาปานกลาง (ประเมินจากระดับคะแนน ก่อนการทดลองอยู่ในกลุ่มปานกลางเช่นเดียวกัน และมีการศึกษาระดับปริญญาตรีเช่นเดียวกัน) ได้รับการจูงใจจากผู้บริหาร โดยให้การสนับสนุนการจัดฝึกอบรม เพื่อทดลองใช้รูปแบบการฝึก แก้ปัญหาและจากผู้วิจัยด้วยการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองในการทดลอง และถามความ สัมผัสใจและความพร้อมที่จะ เข้าร่วมในการทดลองของกลุ่มตัวอย่างทุกคนก่อน เข้าร่วมการ ทดลอง จึงมีผลให้บรรยากาศในการฝึกแก้ปัญหาเป็น ไปด้วยดี กลุ่มตัวอย่างให้ความร่วมมือ อย่างดีตลอดการฝึก มีความเป็นกันเอง กล้าแสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะ ซึ่ง ทำให้การฝึกแก้ปัญหาประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายและเป็น ไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

จากผลการวิจัยซึ่งพบว่าคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาการบริหารการพยาบาลด้านการติดต่อสื่อสาร 3 ด้าน ของกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับแนวคิดของบลูม (Bloom et. al., 1974) ซึ่งกล่าวถึงการพัฒนาการเรียนรู้ควรเป็นไปตามลำดับขั้นเมื่อได้รับการสอนหรือฝึกฝนให้มีความรู้ ความเข้าใจ จะสามารถพัฒนาการเรียนรู้เพิ่มขึ้นถึงขั้นการนำไปใช้ และพัฒนาเพิ่มขึ้นไปตามลำดับคือ ความสามารถในการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ซึ่งในการทดลองฝึกแก้ปัญหาผู้วิจัยพัฒนาการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างด้านความรู้ ความเข้าใจ จากการบรรยาย การอภิปราย การให้ตัวอย่างการวิเคราะห์ปัญหา และพัฒนาการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นจนถึงขั้นความสามารถในการแก้ปัญหา โดยการฝึกวิเคราะห์ปัญหาโดยกลุ่มและรายบุคคลจากประเด็นปัญหาที่เป็นแบบฝึกหัดและประเด็นปัญหาที่กลุ่มเสนอ และฝึกแก้ปัญหาซ้ำ ๆ หลาย ๆ ครั้ง โดยกลุ่มและรายบุคคล และผลการวิจัยนี้ก็สอดคล้องกับแนวคิดของโกวิทย์ วรพิพัฒน์ (2518) ที่กล่าวว่า การฝึกฝนให้ผู้ใหญ่คิดค้นแก้ปัญหาที่จำเป็นนั้น เมื่อฝึกหัดบ่อย ๆ จะทำให้เกิดทักษะในการแก้ปัญหาและสามารถจัดการกับปัญหาที่ประสบอยู่ให้น้อยลงและค่อย ๆ หหมดไปได้ และยังทำให้ได้แนวคิดใหม่ในการแก้ปัญหาที่มีลักษณะคล้ายกับปัญหาที่เคยแก้ปัญหามาแล้วหรืออาจจะเกิดการคิดค้นการแก้ปัญหาในแนวทางอื่น ๆ อีกด้วย

สำหรับผลการวิจัยซึ่งพบว่าคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหาของพยาบาลวิชาชีพก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากการให้คะแนนจะให้ตามจำนวนข้อที่ตอบและถูกต้อง แต่กลุ่มตัวอย่างตอบไม่ครบ 3 ข้อ ตามจำนวนที่กำหนดไว้จึงได้คะแนนน้อย ถึงแม้คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองจะสูงกว่า แต่ก็ไม่สามารถระบุได้ว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

Bover and Bevis (1979 อ้างใน สุภา อุษยสิน, 2531) กล่าวถึง การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ว่า ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีที่สุดเมื่อเขามีความต้องการจะเรียน ดังนั้นเมื่อมีการสอบถามความสมัครใจ ซึ่งแรงจูงใจประสงค์ในการทดลองแล้ว ในขั้นการทดลองฝึกแก้ปัญหาจึงพบว่า พยาบาลวิชาชีพทุกคนให้ความร่วมมือและสนใจที่จะเรียนรู้ซึ่งน่าจะมีผลทำให้คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาเพิ่มสูงขึ้นภายหลังการทดลอง และมีผลให้การประเมินความพึงพอใจต่อการฝึกแก้ปัญหาของกลุ่มตัวอย่างจากการวิจัยครั้งนี้อยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการศึกษาของ กิตติพร เอื้อยะสมบูรณ์ (2537) ซึ่งศึกษาถึงปัจจัยสนับสนุนการใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลประจำการ พบว่า การกำหนดนโยบาย การมีแบบบันทึก การที่พยาบาลมีความรู้ในการนำกระบวนการพยาบาลไปใช้และการนิเทศสนับสนุนการใช้กระบวนการพยาบาลต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้พยาบาลประจำการนำกระบวนการพยาบาลไปใช้เพิ่มมากขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในด้านการนิเทศเพื่อสนับสนุนการใช้กระบวนการพยาบาล พบว่า พยาบาลประจำการที่เคยได้รับการอบรมให้มีความรู้ในการใช้กระบวนการพยาบาลจะมีการรับรู้ว่ามีกรณีการนิเทศสนับสนุนการใช้กระบวนการพยาบาล โดยรวมและแต่ละขั้นตอนสูงกว่าพยาบาลที่ไม่เคยได้รับการอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้ซึ่งพบว่าผลจากการทดลองฝึกทักษะการแก้ปัญหาในบรรยากาศที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์การ ทำให้พยาบาลวิชาชีพที่มีความสามารถในการแก้ปัญหาเพิ่มสูงขึ้นและแตกต่างจากก่อนการทดลองฝึกทักษะการแก้ปัญหาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษาของ กาญจนา จันทร์ไทย (2531) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตัดสรรกับการใช้กระบวนการแก้ปัญหาทางการพยาบาลของพยาบาลห้องผ่าตัด พบว่า การรับรู้ต่อการติดต่อสื่อสารภายในห้องผ่าตัด เป็นตัวแปรที่พยากรณ์การใช้กระบวนการแก้ปัญหาทางการพยาบาลได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นการเพิ่มขีดความสามารถในการแก้ปัญหาการบริหารการพยาบาลด้านการติดต่อสื่อสาร จึงควรจะมีผลดีต่อการใช้กระบวนการแก้ปัญหาทางการพยาบาลที่เพิ่มขึ้นด้วย

รูปแบบการฝึกแก้ปัญหาการบริหารการพยาบาลด้านการติดต่อสื่อสารสำหรับพยาบาลวิชาชีพที่สร้างขึ้นนี้ ในการทดลองฝึกผู้วิจัย ได้พยายามให้รายละเอียดความชัดเจนและง่ายต่อการปฏิบัติในทุกขั้นตอน รวมทั้งบรรยากาศของการฝึกที่มีสัมพันธภาพที่ดีและเป็นกันเอง จึงน่าจะมีส่วนช่วยให้กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ดีต่อการแก้ปัญหา มีความพึงพอใจต่อการแก้ปัญหาและสามารถนำประสบการณ์และทักษะในการฝึกแก้ปัญหา ไปใช้กับการปฏิบัติงานได้เพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย การอภิปรายผลตามที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผู้บริหารควรรีให้มีการสนับสนุนการฝึกทักษะแก้ปัญหาโดยกลุ่ม การระดมสมองจากบุคลากรในกลุ่มที่มีความรู้และประสบการณ์คล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกันนอกจากจะมีประสิทธิภาพต่อการฝึกทักษะแก้ปัญหาแล้วยังจะช่วยสร้างทัศนคติและความชำนาญในการใช้ทักษะให้แก่บุคลากรได้เป็นอย่างดี และอาจประยุกต์การนำกระบวนการกลุ่มไปใช้ร่วมกับการฝึกทักษะทางการบริหารด้านอื่น ๆ ได้

1.2 การนำการเล่น เกม การจูงใจและประยุกต์วิธีการฝึกทักษะอย่างง่ายมาใช้ในกิจกรรมการฝึกอบรม จะช่วยให้บรรยากาศของการฝึกอบรมมีความเป็นกันเอง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา

1.3 ผู้บริหารควรจัดสร้างมาตรฐานในการฝึกทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการบริหารให้แก่บุคลากรพยาบาลซึ่งกำลังจะเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารด้วยการจัดการฝึกอบรม การจัดทำคู่มือหรือการวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะต่าง ๆ

1.4 ผู้บริหารควรกระตุ้นให้บุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ ของฝ่ายการพยาบาล จัดทำแผนงานและโครงการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ในการบริหารและการปฏิบัติการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยในกลุ่มตัวอย่างซึ่งมีขนาดมากขึ้นหรือทำการวิจัยเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมเพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมยิ่งขึ้นและมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

2.2 ควรทำการวิจัยทดลองในแต่ละหน่วยงานและเปรียบเทียบประสิทธิภาพความแตกต่างรวมทั้งหาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มการใช้รูปแบบการฝึกแก้ปัญหา

2.3 ควรทำการวิจัยทดลองเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความสามารถเฉพาะด้านในการระบุปัญหาและระบุสาเหตุของปัญหา ภายหลังจากการฝึกทักษะการวิเคราะห์ปัญหาและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาโดยใช้ระยะเวลาเพิ่มขึ้น

2.4 ควรทำการวิจัยทดลองในการฝึกพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ กับบุคลากรทางการพยาบาล โดยใช้รูปแบบการฝึกทักษะที่ผสมผสานการเล่น เกม การจูงใจและกระบวนการกลุ่ม